

Informatīvais ziņojums

„Par oficiālās elektroniskās adreses ieviešanas progresu”

1. Pamatojums informatīvā ziņojuma iesniegšanai

Informatīvajā ziņojumā „Par oficiālās elektroniskās adreses ieviešanas progresu” (turpmāk – Informatīvais ziņojums) ir iekļauta informācija par pasākumu Nr. 19.1. „Attīstīti moderni un iedzīvotājiem un komersantiem draudzīgi valsts digitālie pakalpojumi un saimnieciski pārvaldīta valsts digitālā vide, kā arī veicināta digitālo iespēju izmantošana iedzīvotājiem, piesaistot ES fondu investīcijas un turpinot esošo investīciju programmu ieviešanas uzraudzību”, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2024. gada 20. janvāra rīkojumu Nr. 55 „Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”.

Informatīvā ziņojuma mērķis ir sniegt ieskatu par paveikto oficiālās elektroniskās adreses (turpmāk – E-adrese) ieviešanā un attīstībā no 2016. gada 2. novembra līdz 2023. gada 31. decembrim, kā arī sniegt informāciju par turpmāko rīcību.

2. Paveiktais E-adreses ieviešanā un attīstībā līdz 2023. gada 31. decembrim

Kopš 2017. gada Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) un Valsts digitālās attīstības aģentūra (turpmāk – VDAA) izstrādā un uztur Oficiālo elektronisko adresu informācijas sistēmu (turpmāk – E-adresu IS), kas nodrošina oficiālu, elektronisku saziņu starp valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību), kā arī valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību) un privātpersonām, līdzvērtīgu oficiālai, papīra formāta saziņai uz privātpersonas deklarēto dzīvesvietu vai juridisko adresi. (Atbilstoši 2016. gada 16. jūnijā Latvijas Republikas Saeimā pieņemtajam Oficiālās elektroniskās adreses likumam (turpmāk – E-adreses likums), kura mērķis ir nodrošināt drošu, efektīvu un kvalitatīvu elektronisko saziņu un elektronisko dokumentu apriti starp valsts iestādēm un privātpersonām, ar valsts iestādēm saprotot (t.sk. arī Informatīvā ziņojuma ietvaros) tiešās pārvaldes iestādes, valsts institūcijas, kas nav padotas Ministru kabinetam (turpmāk – MK), atvasinātas publiskas personas un to iestādes, tiesu iestādes, prokuratūru, zvērinātus tiesu izpildītājus un maksātnešpējas procesa administratorus, kā arī privātpersonas, kurām deleģēts valsts pārvaldes uzdevums.

E-adreses ieviešanas pirmās kārtas tehniskā risinājuma īstenošanai paveiktais, atbilstoši Ministru kabinetā 2014. gada 18. februārī izskatītās

„Oficiālās elektroniskās adreses koncepcijas” (TA-638)¹ 4.1. apakšsadala ietvertajam risinājuma 2. variantam:

1. Ieviesta lietotāju identifikācija Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā Latvija.gov.lv (turpmāk – Portāls Latvija.gov.lv), izmantojot Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumā noteiktos identifikācijas līdzekļus – kopš 2022. gada 29. marta tiek nodrošināta identifikācija arī ar Eiropas Komisijai paziņotajās elektroniskās identifikācijas shēmās iekļautajiem elektroniskās identifikācijas līdzekļiem, kas atbilst augstam uzticamības līmenim atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija regulai (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ direktīvu 1999/93/EK;
2. Nodrošināta privātpersonas E-adreses darba vietas uzturēšana Portālā Latvija.gov.lv;
3. Iestāžu darba vietas uzturēšanas publiskās pārvaldes dokumentu vadības sistēmu dokumentu integrācijas vidē, kuras darbība pārtraukta, uzdevums aizvietots ar sasaisti ar E-adrešu IS Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru pakalpojumu vadības sistēmas funkcionalitātei, kas valsts iestādēm nodrošina piekļuvi E-adreses kontam www.parvaldiba.lv (turpmāk – Portāls www.parvaldiba.lv);
4. Nodrošināta piekļuve Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk – UR) reģistros reģistrētā tiesību subjekta E-adreses kontam (izņemot komandītsabiedrības, pilnsabiedrības, šķīrējtiesas un draudzes) Portālā Latvija.gov.lv UR reģistros reģistrētām amatpersonām un pilnvarotajām personām – prokūristiem. Piekļuve komandītsabiedrībām, pilnsabiedrībām, šķīrējtiesām un draudzēm tiks nodrošināta pēc 2024. gadā plānotās atbilstošo datu saņemšanas no UR;
5. Izveidota iespēja administrēt citus UR reģistros reģistrētā tiesību subjekta pārstāvjus, kuri tiesīgi piekļūt tā E-adreses kontam Portālā Latvija.gov.lv, norādot arī piekļuves līmeni (ziņojumu apskate, ziņojumu nosūtīšana, ziņojumu administrēšana) – kopš 2012. gada 1. septembra Portālā Latvija.gov.lv pieejams e-pakalpojums „Pilnvarojums veikt darbības elektroniskā vidē juridiskas personas vārdā”;
6. Nodrošināta iespēja norādīt citu fizisko personu, kurai atļauta fiziskas personas E-adreses konta ziņojumu apskate Portālā Latvija.gov.lv;
7. Nodrošināta iespēja izveidot un aktivizēt/deaktivizēt E-adreses kontu;

---

¹ Skatīt Ministru kabineta 2014. gada 3. marta rīkojumu Nr. 90 „Par Oficiālās elektroniskās adreses koncepciju” (zaudējis spēku 2021. gada 1. janvārī).

8. Iespēju Portāla Latvija.gov.lv E-adreses kontā uzstādīt un mainīt subjektu loku, no kuriem vēlas saņemt korespondenci (iespēja atļaut vai aizliegt saņemt korespondenci no Fizisko personu reģistrā (turpmāk – FPR) un UR reģistros reģistrētajām privātpersonām), plānots vērtēt, E-adresē ieviešot saziņu starp privātpersonām;
9. Vērtēta iespēja saņemt paziņojumu ar e-pasta un/vai SMS ziņojuma palīdzību par jaunu Portāla Latvija.gov.lv E-adreses kontā saņemtu dokumentu. Ieviesta paziņojuma saņemšana ar e-pasta starpniecību;
10. Attiecībā uz iespēju piesaistīt, mainīt paziņojumu sūtīšanas kanālus (e-pasts, SMS) – sk. 9. punktu;
11. Izveidota iespēja saņēmējam pārliecināties par dokumenta sūtītāja identitāti, kā arī iespēja viennozīmīgi identificēt dokumenta saņēmēju – nodrošināts ar identifikācijas mehānismu;
12. Nodrošināta neiespējamība noliegt E-adreses ziņojuma nosūtīšanu/saņemšanu;
13. Ieviesta droša elektronisko dokumentu aprīte E-adreses IS (dokumenti visu laiku atrodas kontrolētā vidē un netiek pārsūtīti pa nedrošiem publiskā tīkla segmentiem);
14. Nodrošināta iespēja iepazīties ar E-adrešu IS saņemtajiem ziņojumiem;
15. Nodrošināta E-adreses ziņojumu nosūtīšanas iespēja;
16. Izveidota iespēja redzēt E-adreses ziņojuma sūtītāja/adresāta pamatdatus;
17. Nodrošināta E-adreses aktivizēšana un sinhronizēšana ar attiecīgajiem valsts reģistriem – izvērtēta iespēja arī sasaistīt E-adrešu IS ar Izpildu lietu reģistru. Nolemts un īstenots informāciju par zvērinātiem tiesu izpildītājiem iegūt no UR Publisko personu un iestāžu saraksta (turpmāk – PPIS);
18. Izveidota iespēja veikt dokumentu apstrādi E-adresē (lejupielādēt, drukāt, apskatīt u.c.);
19. Ieviesta droša E-adreses dokumentu uzglabāšana – Portālā Latvija.gov.lv tiek uzglabāti piecus gadus bez apjoma ierobežojuma;
20. Nodrošināta E-adreses darbības auditācija E-adreses kontam Portālā Latvija.gov.lv – par jebkurām darbībām ar ziņojumu tiek reģistrēts datums un laiks, kad ir veikta darbība, darbības veicējs, informācija par veikto darbību. Tāpat E-adrešu IS reģistrē arī citas lietotāju veiktās darbības E-adrešu IS;
21. Nodrošināta pārbaude valsts reģistros, vai fiziskā persona ir tiesīga aktivizēt/pieklūt pārstāvētā UR reģistros reģistrētā tiesību subjekta E-adreses kontam Portālā Latvija.gov.lv;
22. Ieviesta iespēja sūtītājam Portālā Latvija.gov.lv un ar tīmekļa pakalpēm pirms dokumenta sūtīšanas pārbaudīt, vai adresātam ir aktivizēta E-adrese un no kādām personu grupām ir atļauta dokumentu

saņemšana, kā arī noskaidrot E-adreses identifikatoru – E-adrešu IS, kā ziņojuma adresātus Portālā Latvija.gov.lv, ļauj pievienot tikai E-adresi aktivizējušus adresātus no personu grupām, ar kurām savstarpēja saziņa lietotājam ir atļauta. Arī ar tīmekļa pakalpēm E-adreses ziņojumu iespējams nosūtīt tikai E-adresi aktivizējušiem adresātiem no personu grupām, ar kurām savstarpēja saziņa sūtītājam ir atļauta. Informācija par valsts iestāžu un UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu identifikatoriem ir pieejama E-adrešu katalogā, fizisko personu E-adrešu identifikatori nav publiski pieejami, un sūtītājiem pašiem tie ir jāiegūst savā rīcībā;

23. Nodrošināta iespēja fiziskajām personām, kas identificējušās, izmantojot Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumā noteikto kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības identifikācijas līdzekli, aktivizēt E-adresi elektroniski, izmantojot Portālā Latvija.gov.lv pieejamu pakalpojumu;

24. Iespēja aktivizēt/deaktivizēt E-adreses kontu un mainīt tā parametrus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – PMLP) klātienē, izmantojot Valsts informācijas sistēmu savietotāja (turpmāk – VISS) tīmekļa pakalpes tiks īstenota atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 7. jūlija rīkojumā Nr. 490 “Par Digitālās transformācijas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam” 4.2.2. apakšnodaļā ietvertajam rīcības virziena “Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi” ietvertā uzdevuma Nr. U4.2.2.-1 “Nacionālās e-identifikācijas un uzticamības pakalpojumu klāsta papildināšana ar jauniem valsts finansētiem pakalpojumiem, t.sk. izveidot vienoto kontaktpunktu, lai iedzīvotājs vienlaicīgi var saņemt eID, pieteikt eParaksts mobile un aktivizēt oficiālo e-adresi” ietvaros. Beigu termiņš – 2025. gads;

25. Iestādēm ieviesta iespēja nosūtīt privātpersonām adresētu masveida informāciju un dokumentus, piemēram, par vēlēšanām, nekustamā īpašuma nodokli;

26. Izveidota iespēja E-adreses ziņojumiem Portālā Latvija.gov.lv pievienot strukturētas, elektroniskas veidlapas (e-formas) – pieejamas kopš 2020. gada 20. novembra. Tiek nodrošināta nosūtīšana arī mašīnlasāmā formātā. VARAM laika periodā no 2021. gada 26. maija līdz 11. augustam visiem resoriem sadarbībā ar VDAA organizēja seminārus „Par e-pakalpojuma „Iesniegums iestādei” aizvietošanu ar e-formām oficiālās elektroniskās adreses vidē”, kuru laikā tika demonstrēta e-formu funkcionalitāte un sniegtas atbildes uz iestāžu jautājumiem;

27. Ieviesta e-rēķinu funkcionalitāte – pieejama kopš 2020. gada 17. marta. Tiek nodrošināta nosūtīšana mašīnlasāmā formātā. Ar 2021. gada martu tiek nodrošināta arī PEPPOL (Pan-European Public Procurement Online) e-rēķinu saņemšana un nosūtīšana ārvalstu

komersantiem. Ministru kabineta 2022. gada 22. marta noteikumu Nr. 188 (protokols Nr. 17, 19.§) „Grozījumi Ministru kabineta 2019. gada 9. aprīļa noteikumos Nr. 154 „Piemērojamais elektroniskā rēķina standarts un tā pamatelementu izmantošanas specifikācija un aprites kārtība” 2. punkts nosaka, ka 1.1. apakšpunkts „Pasūtītājs, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, kā arī publiskais partneris vai tā pārstāvis, kas ir tiešās pārvaldes iestāde, kā elektronisko rēķinu piegādes kanālu izmanto oficiālo elektronisko adresi” un 1.2. apakšpunkts „Ārvalstī reģistrēta vai pastāvīgi dzīvojoša persona elektronisko rēķinu iesniegšanai tiešās pārvaldes iestādē izmanto pārrobežu rēķinu piegādes sistēmu Pan-European Public Procurement On-Line (PEPPOL) pēc attiecīgu grozījumu veikšanas starptautiskās aģentūras Farance Inc. (ISO maintenance agency for ISO/IEC 6523-2:1998) uzturētajā ICD kodu reģistrā” stājās spēkā 2022. gada 1. jūnijā.

No 2018. gada septembra līdz 2018. gada decembrim notikušajā E-adreses pilottestēšanā piedalījās vairāk kā 800 fiziskās personas un vairāk kā 30 UR reģistros reģistrētie tiesību subjekti. Sniegto atsauksmju rezultātā tika ieviesta papildus informācija paziņojumos par jauniem E-adreses ziņojumiem, uzskatāma informācija par ziņojumu piegādes statusiem un ziņojumu satura noformēšanas iespēja.

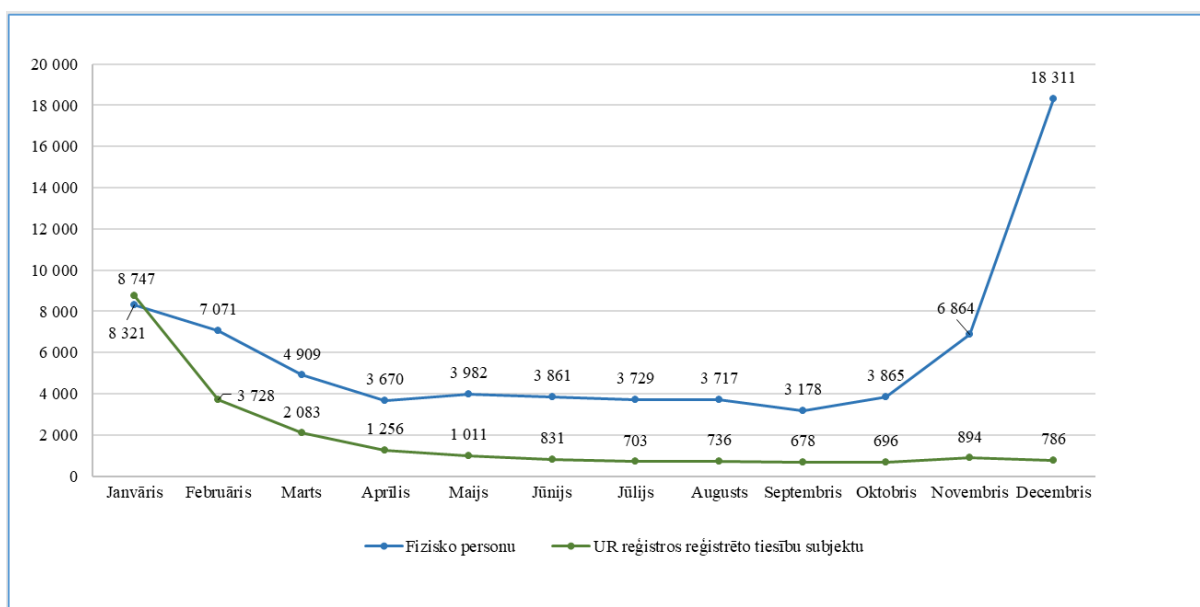
Ar 2018. gada 1. martu stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 546 „Oficiālo elektronisko adresu informācijas sistēmas noteikumi” (turpmāk – E-adresu IS MK noteikumi), kas nosaka:

1. E-adresu IS drošības un tehniskās prasības, kā arī prasības attiecībā uz saskarnēm un to izmantošanu;
2. E-adresu IS pārzinim E-adreses izveidei nepieciešamās informācijas sniegšanu;
3. E-adreses konta izveidošanas, anulēšanas, aktivizēšanas un deaktivizēšanas kārtību un attiecīgās informācijas dzēšanu no E-adresu kataloga;
4. E-adresu katalogā ietveramās informācijas apjomu un aprites kārtību;
5. Uz E-adresi nosūtītās informācijas un dokumentu, un to metadatu glabāšanu;
6. E-adresu IS lietošanas kārtību.

Uz 2023. gada 31. decembri E-adrešes lietošana bija obligāta valsts iestādēm, UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem, rezerves karavīriem, karavīriem, zemessargiem, Nacionālo bruņoto spēku civilajiem darbiniekiem, atvaļinātajiem karavīriem, Aizsardzības ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs, izņemot Militārās izlūkošanas un drošības dienestu, nodarbinātajiem, kā arī Latvijas pilsoņiem vīriešiem no 18 gadu vecuma līdz 27 gadu vecumam, izņemot vīriešus:

1. Kas saņem pakalpojumus sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās;
2. Kas ir izstājušies no sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, lai saņemtu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus dzīvesvietā;
3. Kas saņem sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētu grupu māju pakalpojumus;
4. Kam ir noteikta 1. invaliditātes grupa.

Kopš E-adrešu IS darbības sākuma līdz 2023. gada 31. decembrim bija nosūtīti gandrīz 10 milj. ziņojumu (2019. gada mēnešos vidēji aptuveni 44 tūkst., 2020. gada – 84 tūkst., 2021. gada – 124 tūkst., 2022. gada – 192 tūkst., 2023. gada – 367 tūkst.) un, tostarp, gandrīz 91 tūkst. e-rēķinu. Noslēdzoties 2023. gadam E-adrese bija aktivizēta gandrīz 3 tūkst. valsts iestāžu, 43 tūkst. UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu un 140 tūkst. fizisko personu. Turklāt, pēc Smart-ID pievienošanas E-adresei piekļuvi nodrošinašajiem identifikācijas rīkiem Portālā Latvija.gov.lv 2023. gada 24. novembrī, būtiski palielinājās aktivizēto fizisko personu kontu skaits mēnesī (skatīt 2.1. attēlu).

2.1. attēls. Aktivizēto kontu skaits 2023. gadā.

Saskaņā ar VARAM un VDAA pieejamo informāciju par uz E-adrešu IS saņemtajiem datiem no UR vestā PPIS un Privātpersonu, kas pilda pilnvarotu valsts funkciju, saraksta, uz 2023. gada 31. decembri bija 38 valsts iestādes, kas E-adresi nebija aktivizējušas. Lielākā daļa no tām bija atvasinātu publisku personu iestādes (66%). VARAM turpinās uzsākto komunikāciju ar valsts iestādēm, lai privātpersonām nodrošinātu visu valsts iestāžu pieejamību E-adresē.

Tā kā E-adreses izmantošana UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem noteikta kā obligāta ar 2023. gada 1. janvāri, VARAM ir veikusi (skatīt 2.1. tabulu) un turpinās īstenot komunikācijas un mācību aktivitātes, ar mērķi tieši un ar valsts iestāžu pārstāvju starpniecību informēt šo lietotāju grupu par E-adreses aktivizācijas pienākumu un lietošanas ieguvumiem.

Komunikācijas aktivitāšu īstenošanā izlietots projekta Nr. 2.2.1.1/19/I/002 „Publiskās pārvaldes informācijas un komunikāciju tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma – 2. kārtā” (turpmāk – PIKTAPS 2) finansējums 585'465,78 eiro ar PVN apmērā, tostarp 315'621,72 eiro ar PVN apmērā ar e-adresi kā vienu no tēmām. Savukārt mācību aktivitāšu īstenošanā izlietots šā paša projekta finansējums 298'000 eiro ar PVN apmērā, ar e-adresi kā vienu no tēmām. Digitālo aģentu mācības īstenotas arī projekta Nr. 2.2.1.1/16/I/001 „Publiskās pārvaldes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma” (turpmāk – PIKTAPS 1) ietvaros.

2.1. tabula

Īstenotās komunikācijas un mācību aktivitātes²

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Laika periods	Plānotie rezultāti	Faktiskie rezultāti ³
1. Digitālo aģentu mācības – iestāžu darbiniekiem (klientu apkalpošanas centru darbiniekiem, skolotājiem, bibliotekāriem u.c.), E-adreses būtība, lietošana un lietošanas ieguvumi kā viena no tēmām; attiecināmas arī uz fiziskajām personām	2018. gada aprīlis līdz 2020. gada decembris	6'000 apmācīto	6'000 apmācīto (vairāk nekā 5'900 valsts iestāžu darbinieki, t. sk., 376 tiesu darbinieki, 1'444 bibliotekāri un 1'521 skolotāji; 40 dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji, 16 žurnālisti). Finansējuma apmērs: 10'000 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 100,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Finansēts arī no PIKTAPS 1

² Īstenotajām aktivitātēm ir nākotnes ieguvumu raksturs, jo tās ir vērstas uz nodotās informācijas turpmāku patstāvīgu izplatīšanos sabiedrībā. Līdz ar to, 2.1. tabulā ietvertās vienības izmaksas raksturo situāciju konkrētajā brīdī, bet faktiski sasniegtais rezultāts joprojām turpina pieaugt, un sasniegtā rezultāta vienības izmaksas attiecīgi turpina samazināties.

³ Norādītais finansējuma apmērs atbilst kopējam aktivitātes finansējuma apmēram. Proti, aktivitātē, kur E-adrese ir tikai viena no tēmām, vienības izmaksas ietver arī citu tēmu izmaksas.

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Laika periods	Plānotie rezultāti	Faktiskie rezultāti ³
2. Seminārs „E-adrese – centrālais digitālās transformācijas elements”, ar mērķi veicināt izpratni par E-adresi kā centrālo digitālās transformācijas elementu un veicināt iestāžu darbiniekus uzņemties lielāku lomu digitālo pakalpojumu izmantošanā un popularizēšanā; attiecināmas arī uz fiziskajām personām	03.11.2020.		Aptuveni 350 dalībnieki tiešsaistē, materiālus saņēma aptuveni 600 dalībnieki. Organizēts bez finansējuma piesaistes
3. Dalība TV24 raidījumā #digiTuvi un radio Star FM, tostarp par E-adresi uzņēmējiem	29.04.2021., 01.05.2021., 13.05.2021., 15.05.2021., 08.12.2021., 09.12.2021.		01.05.2021., 15.05.2021., 08.12.2021. dalība TV24 raidījumā; 29.04.2021., 13.05.2021., 09.12.2021. dalība radio Star FM. Finansējuma apmērs: 10'200,10 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitāšu formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
4. Kampana „Latvija nākamajā līmenī”, ar mērķi atspoguļot pieejamos e-pakalpojumus. E-adrese kā viens no pieejamajiem e-pakalpojumiem, gan UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem, gan fiziskajām personām	07.10.2021. - 15.12.2021.		TV reklāma, radio reklāma, grafikas risinājumi sociālajiem tīkliem, video reklāmas sociālajiem tīkliem, veikta drukas un reprezentācijas materiālu izstrāde. Finansējuma apmērs: 100'721,82 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitāšu formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
5. Digitālo līderu mācības. E-adreses būtība, lietošana un lietošanas ieguvumi kā viena no tēmām; attiecināmas arī uz fiziskajām personām	15.10.2021. - 14.12.2022.	2'000 apmācīto	Apmācīti 2'000 digitālie līderi, tālākizglītotas vairāk kā 21'650 personas. Finansējuma apmērs: 242'000,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aptuvenās vienības izmaksas: 10,23 eiro ar PVN

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Laika periods	Plānotie rezultāti	Faktiskie rezultāti ³
6. Digitālo līderu tālmācības programmas, Digitālo aģentu tālmācības programmas un Tālmācības programmas sabiedrības digitālo prasmju attīstībai ar E-adresi kā vienu no tēmām izstrādāšana, attiecināmas arī uz fiziskajām personām (pieejamas vietnē https://macibasdaridigitali.lv)	Digitālo aģentu tālmācības programma un Tālmācības programma sabiedrības digitālo prasmju attīstībai pieejama no 27.05.2022., Digitālo līderu tālmācības programma pieejama no 15.12.2022.		Līdz 31.12.2023. apmācīti un sertifikātus ieguvuši 67 digitālie līderi, 390 digitālie aģenti un 108 citas personas. Digitālie aģenti tālākizglītojuši 586 personas. Finansējuma apmērs: 33'900,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 29,45 eiro ar PVN
7. Dalība izstādē „Māja 2022” ar mērķi informēt uzņēmējus par E-adreses priekšrocībām un tās obligātumu no 2023. gada. Ikviens UR reģistros reģistrēts tiesību subjekts izstādes laikā varēja izveidot E-adresi un saņemt konsultāciju. Attiecināma arī uz fiziskajām personām	24.03.2022. - 27.03.2022.	Sasniegti vismaz 4'000 privātpersonu	Izstādi apmeklēja vairāk kā 17'500 privātpersonu, 58 E-adreses tika aktivizētas ar konsultantu palīdzību. Finansējuma apmērs: 24'865,50 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aptuvenās vienības izmaksas: 1,42 eiro ar PVN
8. Kampanja „E-adrese juridiskajām personām”	12.04.2022. - 15.07.2022.	5'000 aktīvu UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu e-adrešu uz nodevuma izskatīšanas brīdi	Kampanā īstenota radio reklāma, grafikas risinājumi sociālajiem tīkliem, video reklāmas sociālajiem tīkliem, fokusgrupa par E-adresi, vizuālo materiālu izstrāde (divi bukleti par E-adresi). Uz 15.07.2022. aktīvas 4'861 UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adreses. Finansējuma apmērs: 97'042,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
9. Dalība Latvijas Radio 1 raidījumā „Kā labāk dzīvot” - „Kādi ir fizisko un juridisko personu ieguvumi un priekšrocības no E-adreses izveides?”	12.04.2022.		VARAM pārstāvja dalība raidījumā, sasniedzot tā klausītājus. Finansējuma apmērs: 847,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Laika periods	Plānotie rezultāti	Faktiskie rezultāti ³
10. Pasākums Zemgales reģiona konferenču attīstības centrā „2023. gadam gatavs – E-adrese, e-paraksts un e-komercija”, E-adrese kā viena no tēmām	20.04.2022.	Pasākumā piedalās vismaz 20 UR reģistros reģistrēti tiesību subjekti	Pasākumā piedalījās 30 UR reģistros reģistrēti tiesību subjekti. Finansējuma apmērs: 8'022,30 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 267,41 eiro ar PVN
11. Sižets par E-adresi LTV Rīta Panorāmā - „Kādi ir fizisko un juridisko personu ieguvumi un priekšrocības no E-adreses izveides?”	26.04.2022.		VARAM pārstāvja dalība raidījumā, sasniedzot tā skatītājus. Finansējuma apmērs: 847,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
12. Semināru cikls ministrijām un to padotībā esošajām iestādēm „10 mīti un patiesības par E-adresi”, nodarbināto izpratnes veicināšanai par E-adresi, popularizēšanai un lietošanas veicināšanai	09.05.2022. - 14.06.2022.		14 semināros piedalījās 959 dalībnieki. Finansējuma apmērs: 46'524,50 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 48,51 eiro ar PVN
13. Dalība pasākumā „Biznesa pavasaris Jelgavā”, pasākums uzņēmējiem ar mērķi tos informēt par inovāciju un atbalsta iespējām. Pasākuma laikā uzņēmējiem E-adreses standā bija iespēja, ar konsultanta atbalstu izveidot E-adresi un saņemt konsultāciju	12.05.2022.	Aktivizētas vismaz 20 uzņēmumu E-adreses	Pasākumā piedalījās 44 dalībnieki, tika aktivizētas 46 uzņēmumu E-adreses. Finansējuma apmērs: 4'452,80 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 101,20 eiro ar PVN
14. Dalība pasākumā uzņēmējiem „Forums "#atbalstuzņēmējiem - impulss jaunam izrāvienam” ar E-adreses tēmu. Pasākuma laikā uzņēmējiem bija iespēja, ar konsultanta atbalstu izveidot E-adresi un saņemt konsultāciju	20.05.2022. Rēzeknē un 03.06.2022. Liepājā	Katrā pasākumā sasniegtas vismaz 70 privātpersonas un aktivizētas vismaz 10 uzņēmumu E-adreses	83 dalībnieki un 26 aktivizētas uzņēmumu E-adreses Rēzeknē, 70 dalībnieki un 32 aktivizētas uzņēmumu E-adreses Liepājā. Finansējuma apmērs: 6'171,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 40,33 eiro ar PVN
15. Digitālo aģentu klātienes mācības ar E-adresi kā vienu no tēmām	03.06.2022. - 31.10.2022.	100 apmācīto	Apmācīti 100 digitālie aģenti. Finansējuma apmērs: 12'100,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 121,00 eiro ar PVN

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Laika periods	Plānotie rezultāti	Faktiskie rezultāti ³
16. Dalība pasākumā „Share IT”, Cēsīs	30.09.2022.	Sasniegtas vismaz 100 privātpersonas	Pasākumā piedalījās 470 privātpersonas, no tām 83 klātienē. Finansējuma apmērs: 4'900,50 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 10,43 eiro ar PVN
17. Kampana „E-adrese kļūst obligāta”	15.12.2022. - 01.05.2023.	15'000 aktīvu UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu e-adrešu	Kampanā īstenotas divas preses relīzes, četras viedokļu publikācijas, interaktīvs tiešsaistes pasākums, vizuālo materiālu izstrāde (plakāts un skrejlapa), veikts pētījums un veicināta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām. Uz 01.05.2023. aktīvas 36'392 UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešes. Finansējuma apmērs: 83'975,05 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
18. Komunikācija sociālajos tīklos un to monitorings, ar E-adresi kā vienu no tēmām	10.05.2021. - 24.11.2022., 02.12.2022. - 09.06.2023.		Finansējuma apmērs: 145'805,00 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
19. Reklāma sociālajos tīklos par E-adrešes izveidi un obligātumu uzņēmumiem no 01.01.2023.	15.08.2022. - 10.11.2022.		Sasniegtas 65'468 personas. Finansējuma apmērs: 218,71 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Vienības izmaksas: 0,003 eiro ar PVN
20. Preses relīzes un informatīvie materiāli, tostarp informatīvie materiāli par E-adresi	01.07.2021. - 30.09.2021.		Izstrādāti trīs materiāli. Finansējuma apmērs: 7'441,50 eiro ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru
21. Komunikācijas materiālu izstrāde ERAF partneriem, tostarp trīs vizuālie materiāli par e-adrešes izveidošanu, lietošanu un pilnvarošānu	23.08.2022. - 10.11.2022.		Finansējuma apmērs: 43'431,00 EUR ar PVN (PIKTAPS 2) Aktivitātes formāts neļauj novērtēt sasniegtās auditorijas apmēru

VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” (turpmāk – LVRTC) un „SK ID Solutions” AS filiāles Latvijā sniegtā informācija apliecina, ka lielai daļai fizisko personu uz 2023. gada 31. decembri jau bija pieejami E-adreses izveidei nepieciešamie kvalificētie personas elektroniskās identifikācijas līdzekļi. Personas apliecības ar aktivizētiem sertifikātiem bija izsniegtas vairāk kā 1,17 milj. fizisko personu, bet līgumus par eParaksts mobile saņemšanu bija parakstījuši vairāk kā 320 tūkst. fizisko personu. Savukārt Smart-ID kvalificētais bija izveidots vairāk kā 951 tūkst. fizisko personu.

Lai veicinātu informētību fizisko personu vidū par iespēju sazināties un nosūtīt elektroniskos dokumentus valsts iestādēm E-adresē gadījumos, kad šim nolūkam nav izstrādāti atbilstoši e-pakalpojumi, VARAM ir valsts iestādes lūgusi, komunicējot ar sabiedrību savās tīmekļvietnēs, sociālo tīklu kontos, plašsaziņas līdzekļos, drukātajos materiālos, ikdienas elektroniskajā un papīra korespondencē, kā arī jebkurā citā elektroniskajā un verbālajā komunikācijā, aicināt fiziskās personas pakalpojumu pieteikšanai izmantot E-adresi.

Būtisks E-adreses lietotāju, fizisko personu, skaita pieaugums (vairāk kā trīs reizes pārsniedza iepriekšējo trīs mēnešu vidējo pieaugumu) atskaites periodā tika novērots 2022. gada februārī, laikā, kad sabiedrībai tika komunicēta iespēja ar E-adreses starpniecību Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā pieteikties atbalstam saistībā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumu, par laikposmu no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim. Tas apliecināja to, ka akcentējot noteikta elektroniska kanāla izmantošanas iespēju pakalpojuma pieteikšanā, kas, turklāt, nodrošina labuma gūšanu, fiziskās personas šo kanālu aktīvi izvēlas lietot.

3. Turpmākā rīcība

Lai īstenotu ieviestā E-adreses pirmās kārtas tehniskā risinājuma pilnveidošanu, nodrošinātu pilnvērtīgu izmantošanu un to paplašinātu, kā arī nodrošinātu saistīto normatīvo aktu atbilstību un īstenotu E-adreses otrās kārtas tehniskā risinājuma ieviešanu, VARAM kopā ar VDAA ir izstrādājusi pasākumu plānu (skatīt 3.1. tabulu). Daļa no pasākumiem jau ir uzsākti pirms 2024. gada 1. janvāra.

Veicamās aktivitātes ietver tālmācības programmu pieejamības nodrošināšanu digitālajiem līderiem, aģentiem un sabiedrībai, komunikāciju sociālajos tīklos un diskusijas ar visiem resoriem par E-adresi. Paredzēta virkne grozījumu normatīvajos aktos ar mērķi būtiski paplašināt obligātās E-adreses lietotāju grupas:

1. Valsts iestādē (t.sk. pašvaldību), izņemot fiziskā darbā nodarbinātajam (pie tiesību normas redakcijas izstrādes izvērtējot nepieciešamību saglabāt izņēmumu attiecībā uz valsts drošības iestādēs nodarbinātajiem vai to paplašināt attiecībā uz nodarbinātajiem, kuru identitāte ir valsts noslēpums);

2. Starptautiskā iestādē valstspiederīgajam nodarbinātajam;
3. Fiziskai personai, kam ir pienākums lietot Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (turpmāk – EDS);
4. Nekustamā īpašuma īpašniekam, izņemot valstspiederīgo, kas objektīvu iemeslu dēļ nav aktīvs e-vidē vai kas grozījumu spēkā stāšanās brīdī ir sasniedzis 65 gadu vecumu;
5. FPR reģistrētai fiziskai personai no 18 gadu vecuma, izņemot fizisko personu, kas objektīvu iemeslu dēļ nav aktīva e-vidē vai kas grozījumu spēkā stāšanās brīdī ir sasniegusi 65 gadu vecumu.

Tāpat plānotie grozījumi paredz izmaiņas E-adreses lietotāju pienākumos, tostarp, stiprinot pienākumus ziņojumu izgūšanas procesā, kā arī veikt virkni tehnisku grozījumu.

Grozījumi E-adreses likumā ietver arī nozīmīgas pārmaiņas attiecībā uz privātpersonām. Speciālajās tiesību normās turpmāk būs iespējams noteikt elektronisko saziņu un elektronisko dokumentu apriti E-adresē starp privātpersonām. Līdz ar to, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju jomas vadošajām ministrijām ir jāizstrādā, un VARAM ministrei noteiktā kārtībā jāiesniedz izskatīšanai MK grozījumi sabiedrisko pakalpojumu jomas normatīvajā aktā, un finanšu pakalpojumu jomas vadošajai ministrijai ir jāizvērtē un, ja nepieciešams, jāizstrādā, un ministram noteiktā kārtībā jāiesniedz izskatīšanai MK grozījumi finanšu pakalpojumu jomas normatīvajos aktos elektroniskās saziņas un elektronisko dokumentu aprites ieviešanai E-adresē starp privātpersonām. Savukārt, veselības jomas vadošā ministrija, VARAM un VDAA ir apņēmušās turpināt sadarbību, izvērtējot saziņas paplašināšanas iespējas un nepieciešamību E-adresē ar privātpersonām veselības jomā, t.sk. kontekstā ar E-veselības portāla attīstību.

Attiecībā uz ārvalstu juridiskām personām nepieciešams risināt jautājumu par drošas saziņas un dokumentu aprites nodrošināšanu elektroniskā vidē, kas izriet no valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanas ārvalstu juridiskām personām, t.sk. arī nekustamā īpašuma jautājumos. Nekustamā īpašuma esība Latvijā ārvalstu juridiskām personām ilgtermiņā rada ne tikai tiesības, bet arī pienākumus attiecībā pret Latvijas valsti. Tādēļ ir būtiski nodrošināt, ka saziņa un dokumentu aprite starp tām un valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību) var tikt īstenota efektīvi, drošā elektroniskā vidē. Strukturētu E-adrešu izveidei un lietošanas nodrošināšanai nepieciešamo datu, tostarp par saziņas personām, pieejamība ir pakārtota ārvalstu juridisko personu un to saziņas personu datu pārvaldības īstenošanai kopumā. Līdz ar to, Tieslietu ministrijai (turpmāk – TM) sadarbība ar VARAM līdz 2026. gada 1. janvārim ir jāiesniedz MK risinājuma priekšlikumu, kas paredzēs ārvalstu juridisko personu vienota identifikatora piešķiršanas kārtību un ārvalsts juridiskās personas saziņas personas Latvijā norādīšanas kārtību, nolūkā nodrošināt ārvalstu juridisko personu, ar saikni ar Latviju, vienotu identifikāciju Latvijas reģistros, valsts elektronisko pakalpojumu pieejamību, kā arī efektīvāku paziņošanas pienākumu izpildi minētajām personām, t.sk., lai

paplašinātu obligāto E-adreses lietojumu attiecībā uz nekustamā īpašuma īpašniekiem.

Tā kā publiskajā telpā izskan sabiedrības neapmierinātība par paziņojumu, nevis dokumentu un saturiskas informācijas saņemšanu E-adreses kontā no VID EDS, jo ar saturu ir iespējams iepazīties tikai EDS, tad turpinās arī grozījumu virzīšana likumā “Par nodokļiem un nodevām”, lai nodrošinātu, ka pēc noklusējuma E-adreses konta lietotājs no EDS saņem dokumentu un saturisku informāciju. Vienlaikus ir paredzēts, ka EDS lietotājs varēs atteikties no šādas noklusējuma kārtības un E-adreses kontā neko nesaņemt. EDS lietotājs varēs atteikties arī no EDS paziņojuma uz e-pastu. Pašreizējā kārtībā E-adreses lietotājs par vienu un to pašu ziņojumu var saņemt pat trīskāršu paziņojumu – vienu E-adresē no EDS par to, ka ir pienācis jauns ziņojums EDS, un divus e-pastā (vienu no EDS par jaunu ziņojumu EDS un otru no E-adreses par jaunu ziņojumu E-adreses pastkastītē Portālā Latvija.gov.lv).

Ņemot vērā to, ka fiziskās personas pēc personas apliecības saņemšanas mēdz aizmirst par savu izdarīto atteikšanos no tajā iekļauto elektroniskās identifikācijas un parakstīšanas sertifikātu aktivizēšanas, un ka Ministru kabineta 2012. gada 21. februāra noteikumu Nr. 134 “Personu apliecinošu dokumentu noteikumi” 42. punkts paredz ar mikroshēmā iekļauto sertifikātu saturošas personas apliecību izsniegt arī elektroniskās identifikācijas (PIN1) un parakstīšanas (PIN2) numurus un to atbloķēšanas kodu (PUK), tad PMLP nepieciešams vienlaikus nodrošināt arī rakstveida informācijas izsniegšanu par nepieciešamo rīcību sertifikātu aktivizēšanai. Kā arī, LVRTC jānodrošina, ka tiek ieviests atbilstošs kļūdas paziņojuma teksts gadījumam, kad identificēšanās tiek mēģināta ar personas apliecību, kuras elektroniskās identifikācijas sertifikāts nav aktivizēts.

Savukārt, tā kā tika konstatēts, ka UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu reģistrētajām amatpersonām un prokūristiem ar citas valsts piederību ir apgrūtināta E-adresei nepieciešamo identifikācijas līdzekļu ieguve un, līdz ar to, E-adreses izveidošana un lietošana, VARAM un VDAA kopā ar Latvijas Zvērinātu notāru padomi (turpmāk – LZNP) ir uzsākusi arī darbu pie tiesību normu izstrādes tehnoloģiskā risinājuma ieviešanai, kas ar zvērināta notāra sniegta pakalpojuma starpniecību ļaus reģistrēt pilnvaras (izņemot prokūras), kas jau papīra vai elektroniskā formātā ir UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu rīcībā vai vēl tikai tiks izsniegtas ārpus Portāla Latvija.gov.lv. Tādējādi amatpersonas un prokūristi varēs izvēlēties uzticēt E-adreses izveidošanu un lietošanu arī ārpus Portāla Latvija.gov.lv pilnvarotām personām.

VARAM turpinās arī darbu, lai panāktu E-adreses aktivizēšanu visām valsts iestādēm un E-adreses kanāla norādīšanu Portāla Latvija.gov.lv pakalpojumu kartiņās un valsts iestāžu tīmekļvietnēs. Papildus E-adreses otrās kārtas tehniskā risinājuma īstenošanai, pasākumu plānā ir iekļauti arī E-adreses modernizācijas darbi, pārstrādājot risinājumu uz atvērtā koda programmatūru un nomainot tehnoloģiski novecojušo arhitektūras elementu risinājumus uz

veiktspējīgākām un ilgtspējīgām tehnoloģiskajām platformām, kā arī tehnisko risinājumu migrējot uz koplietošanas skaitļošanas pakalpojumu sniedzēju nodrošinātu pakalpojumu izmantošanu (valsts federētā mākonī). Tiks ieviesta iespēja mainīt (palielināt/samazināt) ziņojumu apjomu. Pārstrādes ietvaros tiks izvērtēta risinājuma atbilstība un veikti pielāgojumi eDelivery principiem.

Tāpat paredzēti tehniskie pielāgojumi, lai paplašinātu saziņas iespējas starp privātpersonām, t.sk. e-rēķinu aprītei no 2026. gada un pieslēdzot ārējos datu avotus privātpersonu, kam pieejama šādas sarakstes iespēja, identificēšanai. Papildus tiks veikti E-adreses risinājuma pilnveidojumi, lai izveidotu iespēju privātā sektora dalībniekiem attīstīt E-adreses piekļuves lietojumus sabiedrībai. Tiks izveidots tehniskais risinājums, lai reģistrētu fiziskās personas, kuras objektīvu iemeslu dēļ nav aktīvas e-vidē un uz kurām neattieksies pienākums lietot E-adresi. Plānots, ka šādu reģistrāciju veiks valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri. Iestādēm ar šīm personām būs jāsaazinās alternatīvā veidā.

3.1. tabula

E-adreses pasākumu plāns

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Sākuma datums	Izpildes datums	Atbildīgais par izpildi	Piezīmes
1. Digitālo līderu tālmācības programmas, Digitālo aģentu tālmācības programmas un Tālmācības programmas sabiedrības digitālo prasmju attīstībai ar E-adresi kā vienu no tēmām pieejamības nodrošināšana, attiecināmas arī uz fiziskajām personām	Digitālo aģentu tālmācības programma un Tālmācības programma sabiedrības digitālo prasmju attīstībai pieejama no 27.05.2022., Digitālo līderu tālmācības programma pieejama no 15.12.2022.		VARAM	Pieejamas vietnē https://macibasdaridigit.ali.lv
2. Diskusiju sesijas ar visiem resoriem ar mērķi aicināt izvēlēties pakalpojumus proaktīvai privātpersonu apziņošanai E-adresē	01.01.2024.	31.12.2024.	VARAM	Tiks organizētas bez finansējuma piesaistes
3. Preses relīzes, komunikācija sociālajos tīklos un VARAM tīmekļvietnē	01.01.2024.	31.12.2024.	VARAM	Tiks organizēta bez finansējuma piesaistes

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Sākuma datums	Izpildes datums	Atbildīgais par izpildi	Piezīmes
<p>4. Iesniegt izskatīšanai MK grozījumus E-adrešu likumā, kas nosaka personu loka paplašināšanu, kam E-adrešu lietošana būs obligāta:</p> <ul style="list-style-type: none"> · valsts iestādē (t.sk. pašvaldību), izņemot fiziskā darbā, nodarbinātajam ar 01.09.2024.⁴; · starptautiskā iestādē valstspiederīgajam nodarbinātajam ar 01.09.2024.; · fiziskai personai, kam ir pienākums lietot VID EDS, ar 01.01.2025.; · nekustamā īpašuma īpašniekam – ārvalstu fiziskai personai – ar 01.07.2025.; · nekustamā īpašuma īpašniekam – ārvalstu juridiskai personai – ar risinājuma priekšlikuma, kas paredzēs ārvalstu juridisko personu vienota identifikatora piešķiršanas kārtību un ārvalsts juridiskās personas saziņas personas Latvijā norādīšanas kārtību, ieviešanai atbilstošu datumu; · nekustamā īpašuma īpašniekam – valstspiederīgajam (izņemot valstspiederīgo, kas objektīvu iemeslu dēļ nav aktīvs e-vidē vai kas grozījumu spēkā stāšanās brīdī ir sasniedzis 65 gadu vecumu) – ar 01.04.2026.; · FPR reģistrētai fiziskai personai no 18 gadu vecuma, izņemot fizisko personu, kas objektīvu iemeslu dēļ nav aktīva e-vidē vai kas grozījumu spēkā stāšanās brīdī ir sasniegusi 65 gadu vecumu, ar 01.01.2027. 	01.07.2021.	31.12.2024.	VARAM	<p>Izstrādē, uzdots ar Ministru kabineta 2023. gada 5. septembra sēdes protokollēmuma „Likumprojekts “Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā”” (protokols Nr. 43, 23.§) 4.3. punktu</p>
<p>5. Iesniegt izskatīšanai MK grozījumus likumā „Par nodokļiem un nodevām”, lai nodrošinātu informācijas un dokumentu (nevis paziņojumu) nosūtīšanu no VID EDS uz E-adresi</p>	01.01.2023.	2024. gads	VID, Finanšu ministrija (turpmāk – FM), VARAM	Saskaņošanā

⁴ Pie tiesību normas redakcijas izstrādes izvērtējot nepieciešamību saglabāt izņēmumu attiecībā uz valsts drošības iestādēs nodarbinātajiem vai to paplašināt attiecībā uz nodarbinātajiem, kuru identitāte ir valsts noslēpums.

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Sākuma datums	Izpildes datums	Atbildīgais par izpildi	Piezīmes
<p>6. Iesniegt izskatīšanai MK E-adrešu IS MK noteikumu grozījumus, kas:</p> <ul style="list-style-type: none"> · nosauc pieļaujamos ziņojumu noraidīšanas iemeslus un ietver izmaiņas ziņojumu izgūšanas procesā, tādējādi nodrošinot garantētu nenoraidīto ziņojumu piegādi adresātam; · paredz datu saņemšanu no LZNP tehnoloģiskā risinājuma par tajā reģistrētajām UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu pilnvarām E-adresei izveidošanas un lietošanas nolūkā 	01.07.2021.	31.12.2024.	VARAM	<p>Izstrādē, plānots virzīt divās kārtās, uzdots ar Ministru kabineta 2023. gada 4. jūlija sēdes protokollēmuma „Rīkojuma projekts „Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 2. komponentes „Digitālā transformācija” 2.1. reformu un investīciju virziena „Valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, digitālā transformācija” investīcijas 2.1.2.1.i. „Pārvaldes centralizētās platformas un sistēmas” projekta „Vienotā saziņas platforma, dokumentu krātuve un dokumentu pārvaldības platformu integrācija” pases, centralizētās funkcijas vai koplietošanas pakalpojumu attīstības plāna apstiprināšanu”” (protokols Nr. 35, 30.§) 3. punktu (turpmāk – MK 2023. gada 4. jūlija sēdes protokola Nr. 35 30.§ 3. punkts), skatīt anotācijas 4.2. sadaļu</p>
<p>7. Iesniegt izskatīšanai MK noteikumu projektu, kas nosaka kritērijus un kārtību, kādā reģistrē tās fiziskās personas, kuras objektīvu iemeslu dēļ nav aktīvas e-vidē, kā arī kārtību, kādā krīzes vai izņēmuma stāvokļa laikā tiek nodrošināta šo fizisko personu apziņošana un informācijas piegāde</p>	01.09.2023.	30.12.2024.	VARAM	<p>Uzdots ar MK 2023. gada 4. jūlija sēdes protokola Nr. 35 30.§ 3. punktu, skatīt anotācijas 4.2. sadaļu</p>

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Sākuma datums	Izpildes datums	Atbildīgais par izpildi	Piezīmes
<p>8. Iesniegt izskatīšanai MK grozījumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> · “Grāmatvedības likumā”, lai starp privātpersonām noteiktu e-rēķinu apriti e-adresē ar 2026. gadu; · E-adrešu likumā, lai starp privātpersonām atvērtu saziņu e-adresē, ja to paredz speciālā tiesību norma. 	27.09.2023. (pirmā darba grupas tikšanās)	31.12.2024.	FM, VARAM	VARAM un VDAA piedalās darba grupā; izstrādē, uzdots ar Ministru kabineta 2021. gada 12. oktobra sēdes protokollēmuma “Informatīvais ziņojums “Par attaisnojuma dokumentu un preču piegādes dokumentu elektroniskās aprites sistēmas ieviešanu”” (protokols Nr. 69, 30.§) 5. punktu (turpmāk – MK 2021. gada 12. oktobra sēdes protokola Nr. 69 30.§ 5. punkts)
9. Iesniegt izskatīšanai MK informatīvo ziņojumu par E-adrešu ieviešanas progresu			VARAM	Pēc nepieciešamības
10. Nodrošināt, ka ar E-adresi saistītais regulējums citos izmaiņām atvērtajos normatīvajos aktos atbilst E-adrešu likumam un E-adrešu IS MK noteikumiem	13.10.2020.	Pastāvīgi	VARAM	Atbilstoši saskaņošanā nodotajiem normatīvajiem aktiem. VARAM Valsts pārvaldes pakalpojumu attīstības departamenta reglaments Nr. 1-5/6
11. Informācijas komunikācijas tehnoloģiju attīstības projektos, kas tiek saskaņoti atbilstoši Valsts informācijas sistēmu attīstības projektu uzraudzības kārtībai, nodrošināt, ka tiek paredzēta E-adrešu izmantošana attiecīgajās informācijas sistēmās	01.10.2021.	Pastāvīgi	VARAM	
12. Nodrošināt kontroli, lai visas valsts iestādes būtu aktivizējušas E-adresi	13.10.2020.	Pastāvīgi	VARAM (pārņēma no VDAA 2022. gada maijā)	Uz 31.12.2023. 38 iestādēm bija jāaktivizē E-adrese. VARAM Valsts pārvaldes pakalpojumu attīstības departamenta reglaments Nr. 1-5/6, VARAM 19.07.2022. rīkojums Nr. 1-2/117
13. Koordinēt un kontrolēt E-adrešu kanāla pievienošanu Portāla Latvija.gov.lv pakalpojumiem un iestāžu tīmekļvietnēs Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 2. oktobra Regulas (ES) 2018/1724, ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 tvērumā	02.01.2020.	Pastāvīgi	VARAM	Īstenošanā

Aktivitātes nosaukums un apraksts	Sākuma datums	Izpildes datums	Atbildīgais par izpildi	Piezīmes
14. E-adrešu modernizācija uz atvērtajām tehnoloģijām (E-adrešu datu bāzes attīstība un pārstrāde uz atvērtām tehnoloģijām, saglabājot integrācijas ar E-adrešu izmantotājiem, E-adrešu programmsaskarnes pilnveide un administrēšanas sadaļas attīstība, t.sk. izvērtējot ziņojumu apriti atbilstoši eDelivery principiem)	01.10.2023.	31.03.2026.	VDAA	Uzdots ar MK 2023. gada 4. jūlija sēdes protokola Nr. 35 30.§ 3. punktu, darbu izpildi plānots paveikt divu gadu laikā no finansējuma piešķiršanas brīža. E-adrešu pilnveidošanā netiks nodrošināta integrācija ar eDelivery kā pakalpojumu, bet, pārstrādājot tehnoloģijas un arhitektūru, iespēju robežās tiks ņemti vērā ISO 15000-1:2021 un ISO 15000-2:2021 standarti
15. E-adrešu ieviešanas otrās kārtas tehniskā risinājuma īstenošana, t.sk. saziņas paplašināšana starp UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem (tostarp e-rēķinu apritei), UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem un fiziskām personām, API saskarnes izveidošana fiziskām personām un komersantiem	01.10.2023.	31.03.2026.	VDAA	Uzdots ar MK 2023. gada 4. jūlija sēdes protokola Nr. 35 30.§ 3. punktu un īstenojams saskaņā ar MK 2021. gada 12. oktobra sēdes protokola Nr. 69 30.§ 5. punktu
16. Risinājuma izstrādāšana privātpersonu neatvērto E-adrešu ziņojumu skaita samazināšanai	01.01.2023.	31.12.2024.	VARAM, VDAA	Uzdots ar MK 2023. gada 4. jūlija sēdes protokola Nr. 35 30.§ 3. punktu
17. Piekļuves nodrošināšana E-adrešu kontam Portālā Latvija.gov.lv komandītsabiedrību, pilnsabiedrību, šķīrētāju un draudžu UR reģistros reģistrētām amatpersonām un pilnvarotajām personām – prokūristiem			VDAA, UR	Piekļuves nodrošināšanai nepieciešamo datu saņemšana no UR plānota 2024. gadā

Lai nodrošinātu valsts iestāžu (t.sk. pašvaldību) darbības efektivitāti un valsts iestāžu (t.sk. pašvaldību) resursu racionālu izmantošanu attiecībā uz saziņu ar UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem (uz 2023. gada 28. septembri ~210 tūkst.), pēc nepieciešamo tiesību normu pieņemšanas, VDAA plāno nodrošināt jauno UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu automātisko aktivizāciju, kā arī, sešu mēnešu laikā, kopējo apjomu izkliešot līdz divu gadu periodā, VDAA plāno uzsākt īstenot arī E-adrešu aktivizāciju tiem UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem (uz 2023. gada 28. septembri ~81%), kas to nebūs paveikuši patstāvīgi. Tādējādi tiks panākta UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu esamība, vienlaikus izkliešot klientu plūsmu uz iestādēm identifikācijas līdzekļu saņemšanas, kā arī identifikācijas līdzekļu un E-adrešu lietošanas atbalsta jautājumos.

Pēc atbilstošo tiesību normu pieņemšanas, papildus ir iecerēts, ka UR reģistros reģistrētie tiesību subjekti, kas vienlaikus ir VID EDS lietotāji, līdz vienam mēnesim pirms E-adreses aktivizācijas par to saņems informāciju savā EDS kontā. VID īstenos VARAM sagatavotas un ar VID saskaņotas informācijas nosūtīšanu (t.sk. par E-adreses lietošanas atbalsta pieejamību, ko nodrošinās Portāla Latvija.gov.lv klientu atbalsta dienests). Attiecīgie UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu saraksti tiks iesniegti VID, ievērojot VID noteikto datnes sagatavošanas formātu, kā arī, VARAM, pirms VID īstenojamās informācijas nosūtīšanas uzsākšanas, uzsāks komunikācijas aktivitātes (t.sk. ziņas sociālajos tīklos, medijos) par plānoto pieeju turpmākajai E-adrešu aktivizācijai UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem, tostarp par VID īstenojamo VARAM sagatavotās un ar VID saskaņotās informācijas nosūtīšanu EDS par E-adrešu aktivizāciju.

Tā kā E-adreses likums UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem nosaka obligātu E-adreses lietošanu jau no 2023. gada 1. janvāra, VARAM aicina visas valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) pakāpeniski vienvēidīgi konsolidēt un optimizēt līdz šim esošās dažādās UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu rakstveida prakses pakalpojumu pieteikšanā uz pakalpojumu pieteikšanu tikai E-adresē un iestāžu nodrošinātās e-pakalpojumu lietotnēs, pieeju nostiprinot savas jomas normatīvajos aktos, īpaši tajos, kuri ir atvērti izmaiņām. Tādējādi tiktu panākts, ka UR reģistros reģistrētie tiesību subjekti saziņu ar valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību) pakalpojumu pieteikšanā uzsāk un turpina vienīgi E-adresē un iestāžu nodrošinātās e-pakalpojumu lietotnēs, nevis citos rakstveida saziņas kanālos. Pretējā gadījumā pastāv risks, ka arī pēc visu UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu aktivizēšanas, E-adrese netiks lietota pilnvērtīgi, jo UR reģistros reģistrētie tiesību subjekti savas formālās vajadzības joprojām varēs un tādēļ arī turpinās pēc pieraduma īstenot citos rakstveida saziņas kanālos (ārpus E-adreses un iestāžu nodrošinātām e-pakalpojumu lietotnēm).

Līdz ar to, papildus E-adrešu automātiskajai aktivizācijai UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem, VARAM piedāvā valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību) īstenot pieeju, kurā tiek radīta vide, kas veicina E-adreses lietošanu:

1. Valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) normatīvo aktu līmenī pakāpeniski nostiprina formālās rakstveida saziņas kanālu ierobežojumu UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem pakalpojumu pieteikšanā – iestāžu nodrošinātās e-pakalpojumu lietotnes un E-adresi.
2. Valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) gan individuālajā saziņā, gan vispārējā komunikācijā, informē savus klientus UR reģistros reģistrētos tiesību subjektus par pienākumu izveidot un lietot E-adresi.
3. Valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) motivē savus klientus pieteikt un saņemt pakalpojumus iestāžu nodrošinātās e-pakalpojumu lietotnēs un

E-adresē, nosakot labvēlīgākus pakalpojumu saņemšanas nosacījumus, un vienlaikus informē par piemērotāko kanālu jautājuma risināšanai.⁵

VARAM aicina valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) veicināt E-adreses izmantošanu arī fizisko personu vidū, tostarp komunicējot to kā vēlamo formālās rakstveida saziņas kanālu gadījumos, kad nav pieejami atbilstoši e-pakalpojumi.

Papildus VARAM atgādina, ka valsts iestādēm (t.sk. pašvaldību), pirms katra formālās rakstveida saziņas gadījuma ar identificētu privātpersonu, ir patstāvīgi, bez privātpersonas iesaistes, jāpārlicinās, vai privātpersonai ir aktivizēts E-adreses konts. (Fiziskai personai par to var pārlicināties, ja fiziskās personas saziņā ir norādīts personas kods vai ja fiziskā persona ir nosūtījusi dokumentu, kas ir droši elektroniski parakstīts, jo tam ir pievienots paraksta sertifikāts ar iekļautu personas kodu.) Ja E-adreses konts ir aktivizēts, formālā rakstveida saziņa jāveic E-adresē vai, ja šāda saziņa veikta, izmantojot citu valsts informācijas sistēmu, jānodrošina informācijas un dokumenta pieejamība arī E-adresē. Izņēmuma gadījumā fiziskā persona, kas E-adresi lieto brīvprātīgi, var lūgt, īpaši pamatojot, atbildes sniegšanu arī citā saziņas kanālā, un iestāde to pēc iespējas ņem vērā. E-adreses likuma 12. pantā noteiktā E-adreses izmantošanas prioritātes principa ievērošana ir jānodrošina katrā atbilstošajā saziņas gadījumā. Turklāt, šāda rīcība piemērojama arī neatkarīgi no tā, ar kāda kanāla starpniecību privātpersona saziņu ar valsts iestādi (t.sk. pašvaldību) ir uzsākusi vai turpinājusi.

Izņēmuma gadījumi, savukārt, ir noteikti E-adreses likuma 4. panta otrās daļas 3. apakšpunktā un šā paša panta trešajā daļā. Attiecīgi, E-adreses likumā noteiktais nav piemērojams, ja normatīvie akti privātpersonai neuzliek pienākumu elektroniskajā saziņā sevi identificēt, bet valsts iestāde (t.sk. pašvaldību), ievērojot labas pārvaldības principu, elektronisko saziņu veic, un ciktāl citos likumos attiecībā uz kriminālprocesu, civilprocesu, administratīvo procesu tiesā, administratīvo pārkāpumu procesu un Satversmes tiesas procesu ir noteikta cita informācijas un dokumentu nosūtīšanas kārtība.

Arī valsts iestāžu (t.sk. pašvaldību) savstarpējā formālajā⁶ rakstveida saziņā un dokumentu aprītē prioritāri izmantojama E-adrese. Nešifrēta e-pasta sūtīšana nav uzskatāma par drošu.

Optimāli organizēta E-adreses izmantošana nodrošina automatizētu metadatu reģistrēšanu dokumentu vadības sistēmās un samazina dokumentu reģistrācijas procesa ilgumu, ietaupot darbaspēka resursus.

Tā kā privātpersonas ikdienā lielākoties lieto viedierīces un datņu pārlūkošanai tajās nepieciešams uzstādīt atbilstošas lietotnes, tad aicinām iespēju robežās E-adreses ziņojumus sūtīt pamattekstā (prioritāri) vai .pdf formātā, ja

---

⁵ Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 399 "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība" 16. un 18. punkta prasībām, pakalpojuma turētājs nosaka piemērotāko pakalpojuma sniegšanas kanālu, kā arī ir informē par to savus klientus un vienlaikus motivē to izvēlēties.

⁶ Iestāde ar iestādi, nevis vienā iestādē nodarbinātais ar otrā iestādē nodarbināto.

privātpersonai sūtījumu nav paredzēts rediģēt. E-adreses tehnoloģija ļauj veikt šādu darbību. Turklāt valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) var izmantot šo funkcionalitāti arī, lai nosūtītu precizējošus jautājumus no E-adreses, tos rakstot brīvā tekstā, bez īpaši sagatavotas datnes iekļaušanas, tādējādi būtiski samazinot laika resursu patēriņu saziņas veikšanā.

Valsts iestādes (t.sk. pašvaldību), kurām nav izstrādāti atbilstoši e-pakalpojumi un kurām E-adresē ir būtiska vienvēidīgu vai strukturētu datu saņemšana no privātpersonām (tostarp tālruņa numurs nekavējošai saziņai), var ieviest strukturētas, elektroniskas veidlapas (e-formas). Vairāk par e-formām var uzzināt <https://viss.gov.lv/lv/Informacijai/Produkti/Eformas>. Valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) ir aicinātas vērsties pie VDAA attiecībā uz e-formu izveidi.

VARAM īpaši lūdz valsts iestādes (t.sk. pašvaldību) izmantot iespēju elektroniskajos komunikācijas kanālos izvietot saiti <https://latvija.gov.lv/KDV/Write/NewMessage> uz E-adresi, kas privātpersonām, kas saziņai E-adresē izmanto Portālu Latvija.gov.lv, ļaus uzreiz uzsākt E-adreses ziņojuma rakstīšanu jebkurai valsts iestādei (t.sk. pašvaldību). Turklāt, gadījumos, kad E-adrese privātpersonai nebūs aktivizēta, saite privātpersonu novirzīs uz E-adreses izveidošanu vai aktivizēšanu.

Ievērojot minēto, turpmākā rīcība:

1. VARAM, VDAA, FM, VID un UR īstenot Informatīvā ziņojuma 3.1. tabulā ietvertā E-adreses pasākumu plāna aktivitātes.
2. TM sadarbībā ar VARAM līdz 2026. gada 1. janvārim iesniegt MK risinājuma priekšlikumu, kas paredzēs ārvalstu juridisko personu vienota identifikatora piešķiršanas kārtību un ārvalsts juridiskās personas saziņas personas Latvijā norādīšanas kārtību, nolūkā nodrošināt ārvalstu juridisko personu, ar saikni ar Latviju, vienotu identifikāciju Latvijas reģistros, valsts elektronisko pakalpojumu pieejamību, kā arī efektīvāku paziņošanas pienākumu izpildi minētajām personām, t.sk., lai varētu īstenot Informatīvā ziņojuma 3.1. tabulā ietverto E-adreses pasākumu plāna aktivitāti – paplašināt obligāto E-adreses lietojumu attiecībā uz nekustamā īpašuma īpašniekiem.
3. PMLP, sešu mēnešu laikā pēc Informatīvā ziņojuma pieņemšanas, nodrošināt, ka vienlaikus ar personas apliecību, kuras mikrosihēmā ir iekļauti sertifikāti, tiek izsniegta arī rakstveida informācija par nepieciešamo rīcību sertifikātu aktivizēšanai.
4. Sešu mēnešu laikā pēc grozījumu pieņemšanas E-adreses likumā par saziņas atvēršanu E-adresē starp privātpersonām, FM izvērtēt un, ja nepieciešams, izstrādāt, un ministram noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai MK grozījumus finanšu pakalpojumu jomas normatīvajos aktos par elektronisko saziņu un elektronisko dokumentu apriti E-adresē starp privātpersonām.
5. Sešu mēnešu laikā pēc grozījumu pieņemšanas E-adreses likumā par saziņas atvēršanu E-adresē starp privātpersonām, VARAM sadarbībā ar Ekonomikas ministriju izstrādāt, un VARAM ministrei noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai

MK grozījumus sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju jomas normatīvajā aktā par elektronisko saziņu un elektronisko dokumentu apriti E-adresē starp UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem un privātpersonām.

6. Veselības ministrijai, VARAM un VDAA turpināt sadarbību, izvērtējot saziņas paplašināšanas iespējas un nepieciešamību E-adresē ar privātpersonām veselības jomā, t.sk. kontekstā ar E-veselības portāla attīstību.

7. UR, VARAM un VDAA turpināt sadarbību, lai ne vēlāk kā 2025. gadā tiktu ieviesta jauno UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu automātiskā aktivizācija. UR nodrošināt tiesību normās noteikto datu apriti, VDAA nodrošināt E-adrešu automātisko aktivizāciju. VARAM izstrādāt un ministrei noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai MK grozījumus E-adreses likumā. TM nepieciešamības gadījumā izstrādāt savas jomas normatīvos aktus, t.sk. grozījumus normatīvajos aktos, un ministrei noteiktā kārtībā iesniegt tos izskatīšanai MK.

8. VDAA, ar VARAM un UR saskaņojot rīcību, sešu mēnešu laikā pēc jauno UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu automātiskās aktivizācijas ieviešanas, uzsākt un divu gadu laikā īstenot to UR reģistros reģistrēto tiesību subjektu E-adrešu automātisko aktivizāciju, kas pienākumu nav izpildījušas patstāvīgi. VARAM izstrādāt un ministrei noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai MK grozījumus E-adreses likumā. VID īstenot informācijas nosūtīšanu UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem par E-adreses aktivizēšanu.

9. Valsts iestādēm komunikācijā ar fiziskām personām un UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem veicināt E-adreses izmantošanu, īpaši pakalpojumu pieteikšanai, gadījumos, kad pakalpojumiem nav izstrādāti atbilstoši e-pakalpojumi.

10. Aicinām pašvaldību iestādes komunikācijā ar fiziskām personām un UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem veicināt E-adreses izmantošanu, īpaši pakalpojumu pieteikšanai, gadījumos, kad pakalpojumiem nav izstrādāti atbilstoši e-pakalpojumi.

11. Valsts iestādēm pakāpeniski vai pie kārtējiem normatīvo aktu grozījumiem, noteikt UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem pakalpojumu pieteikšanu tikai E-adresē vai atbilstošos e-pakalpojumos, ja tādi ir pieejami.

12. Aicinām pašvaldību iestādes pakāpeniski vai pie kārtējiem normatīvo aktu grozījumiem, noteikt UR reģistros reģistrētajiem tiesību subjektiem pakalpojumu pieteikšanu tikai E-adresē vai atbilstošos e-pakalpojumos, ja tādi ir pieejami.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības ministre

Inga Bērziņa

Bumbiere, 67026486
ilona.bumbiere@varam.gov.lv